

TRGOVAČKI SUD, Marseille

Presuda od 22. II 1969.

Sté Subira, Sté Serres et Pilaire i Sté Haru et Cie o/a
Sté Kalu Line Line et Entreprise de manutention Dominique
Franciosa

Prijevoz stvari morem - Klauzula o nadležnosti suda - Podnaša-
nje tužbe protiv tuženika isključivo iz razloga ostvarenja
preduvjeta za nadležnost suda - Valjana je klauzula teretnice
o nadležnosti suda i u odnosu na primaoca - Propisi o nadlež-
nosti suda prema kojima nadležnost jednoga od tuženika vrijedi
i za sve ostale ne dolazi do primjene ako je tužba protiv jed-
noga od tuženika podnesena isključivo za ostvarenje sudske
nadležnosti, a inače je jasno da tuženik za utuženu štetu ne
može biti odgovoran - Nadležnost suda ne može se osnovati tuž-
bom protiv slagača ni u slučaju kad on nema prema tužitelju
pasivne legitimacije - Prema slagaču je aktivno legitimirana
osoba koja je s njim sklopila ugovor o slagačkom poslu - Tužba
protiv osobe prema kojoj tužitelj nema aktivne legitimacije
ne može služiti kao podloga za stvaranje sudske nadležnosti

Danski brodar je preuzeo na prijevoz i prevezao iz Kanarskih
otoka u Francusku teret rajčica. Budući da je na odredištu
ustanovljeno oštećenje tereta, primalac pred sudom nadležnim
za luku iskrcaja tuži brodara i slagača za naknadu štete.

Brodar podiže prigovor nenadležnosti suda. Poziva se na klau-
zulu teretnice prema kojoj je u slučaju spora medju strankama
nadležan sud brodarovog sjedišta.

Protiv ovoga prigovora sud iznosi dva bitna razloga:

Klauzule teretnice napisane su na francuskom i engleskom jezi-
ku. U engleskoj klauzuli kao nadležan sud naveden je samo sud
brodarovog sjedišta, a u klauzuli redigiranoj na francuskom
jeziku nadležan je sud luke pristajanja broša. Osim toga radi
se o dva tuženika: o brodaru i slagaču. Za brodara eventualno
može biti sporno pitanje nadležnosti suda, a to nije za sla-
gača, za koga je jasno da je za njega nadležan sud luke iskr-
caja tereta. Slagač je, prema tužiteljevu stajalištu, odgovo-
ran jer je on iskrcao teret i jer je u njegovoj prisutnosti
ustanovljena šteta. Prema francuskom pravu sudska nadležnost
jednoga od tuženika vrijedi i za sve ostale tuženike.

Sud se proglasio nenadležnim za rješavanje ovoga spora iz sli-
jedećih bitnih razloga:

Propisi o teritorijalnoj nadležnosti suda ne spadaju u okvir
javnog poretka, pa ih stranke mogu sporazumno mijenjati kao
što je to bilo u ovom slučaju prema klauzuli u teretnici.

Što se tiče drugog tužiteljeva navoda, naime da se radi o dva tuženika, od kojih je za jednoga nesporno nadležan sud pred kojim je podnesena tužba, sud je došao do uvjerenja da je tužitelj tužio slagača samo radi umjetnog stvaranja sudske nadležnosti. Iz navoda tužbe, prema stajalištu suda, jasno proizlazi da slagač ozbiljno ne može ni biti tužen jer za utuženu štetu nije ni odgovoran. Sud zaključuje da podnošenje tužbe samo u svrhu stvaranja sudske nadležnosti ne može biti uzeto u obzir, pa se na temelju klauzule teretnice proglasio nena-dležnim. Nadalje navodi sud, prema francuskom zakonu, slagač odgovara samo onomu s kojim je sklopio ugovor o slagačkom poslu. Budući da je taj ugovor zaključio brodar, tužitelju prema slagaču nedostaje pasivna legitimacija. Kako ni iz ovoga razloga primalac nije mogao tužiti slagača, prema njemu podne-sena tužba ne može biti podloga za stvaranje sudske nadležnosti.

/DMF 1970, str. 105/

B.J.

Bilješka. - Čini nam se da je potpuno na mjestu stajalište suda da fiktivne tužbe ne mogu biti temelj za stvaranje sudske nadležnosti. Prema navodima tužbe skladištar je odgovoran jer je iskrcao robu i jer je u njegovoj prisutnosti ustanovljena šteta. Potpuno je jasno da ovo nisu razlozi za njegovu odgovornost. Praktički je važnije ukazati na okolnost da prema novom fran-cuskom zakonu skladištar odgovara isključivo onomu s kojim je sklopio ugovor o ukrcaju i iskrcaju. Prema tome ukoliko je ugo-vor sklopio brodar, nadležnost suda zbog pomanjkanja aktivne legitimacije primaoca ili krcatelja prema slagaču neće moći biti ostvarena ni njihovom tužbom u slučajevima kod kojih je nesporno da je slagač inače za štetu odgovoran.

Jednako tako interesantan nam se čini i drugi tužiteljev raz-log na koji se poziva u pogledu sudske nadležnosti, naime okol-nost da je teretnica bila sastavljena na dva jezika, a sadržaj klauzula tih jezika nije se međusobno slagao. Sud iz nama neshvatljivih razloga nije se uopće upustio u ispitivanje ovih navoda, već je preko njega u svom obrazloženju prešao jednom općenitom i neodređenom formulacijom. Iz sadržaja obrazloženja presude izgleda da sud stoji na stajalištu da brodar, u slučaju dvojbe, ima pravo birati sud koji će, u okviru mogućnosti koje mu daju klauzule, biti nadležan. Čini nam se da to nije tačno. Poznato je i opće usvojeno pravilo da u slučajevima nejasnoća formularnih ugovora ili drugih isprava koje su medju strankama mjerodavne za reguliranje njihovog međusobnog odnosa, klauzule treba tumačiti na štetu one stranke koja je ispravu sastavila odnosno izabrala. U ovom slučaju to je bio brodar. U gornjem sporu situacija je takva da je jedna klauzula odredjivala jednu a druga drugu nadležnost suda. Ukoliko nije postojao jedan po-sebni razlog koji je davao pravo brodaru da izabere sudsku nad-ležnost između onih sudova koji su navedeni u klauzulama, a ovaj razlog sud u obrazloženju presude nije naveo, izgleda nam

da bi, primjenom navedenog pravila o tumačenju nejasnoća, pravo izbora suda trebalo prepustiti brodarovu kontrahentu. Prema ovom pravilu, a na temelju klauzule o nadležnosti suda napisane na francuskom jeziku, sud pred kojim je podnesena tužba bio bi nadležan kao sud luke iskrcaja robe. Ovi problemi nisu specifični samo za francusko pravo, pa mogu i kod nas biti aktualni.

B.J.

TRGOVAČKI SUD, Marseille

Presuda od 4. III 1969.

Osiguratelji c/a Cie générale transatlantique
i Sté Transit général

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Špediterova odgovornost - Svjesno kriva deklaracija tereta od krcateljeve strane - Brodar ne odgovara za štetu koja je nastala na teretu koji je svjesno krivo naznačen - Smatra se da je teret krivo naznačen ako ne odgovara nazivima uobičajenim u trgovačkom prometu i u brodarovim tarifama, koje krcatelju moraju biti poznate - Generično naznačivanje robe krivo je naznačivanje premda ono obuhvaća vrstu ukrcanog tereta - Teret je svjesno krivo naznačen ako je krcatelju na temelju faktura moralo biti poznato o kojoj se radi - Špediter koji je svjesno krivo naznačio teret odgovara svomu komitentu za štetu koja je time prouzrokovana.

Brodar je od špeditera primio na prijevoz mesne konzerve ambalazirane u kartonskim kutijama. Na odredištu je utvrđeno da nekoliko kutija manjka. Osiguratelji su primaocu nadoknadili štetu za manjak, pa tuže brodara i špeditera da im nadoknade isplaćenu osigurninu.

Brodar se protivi tužbenom zahtjevu. Prema Zakonu od 18. VI 1966. brodar nije za štetu odgovoran ako se ustanovi da je krcatelj svjesno dao krive podatke na temelju kojih je brodar izdao teretnicu. U konkretnom slučaju krcatelj-špediter je naveo da se radi o konzerviranom mesu, a u stvari je bila šunka.

Drugotuženi špediter takodjer ne priznaje tužbeni zahtjev. Navodi da je on krivu deklaraciju dao u dobroj vjeri, prema tome nesvjesno, pa da za manjak odgovara brodar.

Sud je brodara oslobodio, a špeditera obvezao u smislu tužbenog zahtjeva iz ovih bitnih razloga:

U brodarovoj tarifi izdatoj od konferencije brodara za prijevoz između kontinenta i Korzike, a koju je tarifu špediter morao